

AANTEKENINGEN.

- 1) A. Kuyper, *Evolutie* (1899), p. 7.
- 2) Eveneens in zijn kleiner werkje: *Physikalisches Denken in der neuen Zeit* (1935).
- 3) P. Jordan, *Die Physik des 20. Jahrhunderts* (1936), p. 132.
- 4) *Ernst Mach*, geb. 18 Febr. 1838 in Turas (Mähren); studeerde natuurwetenschappen te Weenen; habileerde in 1861 voor de physica; werd toegelaten als privaat-docent; wendde zich, wegens het ontbreken van middelen voor physisch onderzoek, tot de zintuigphysiologie; in 1864 benoemd tot hoogleeraar te Graz; in 1867 hoogleeraar aan de Duitsche Universiteit te Praag; 1895—1901 hoogleeraar voor inductieve filosofie te Weenen; gest. 19 Febr. 1916 te Haar bij München.

Zijn physische onderzoekingen hebben vooral betrekking op den invloed van beweging op geluid en kleur. Hij ontwierp verschillende demonstratie-apparaten, paste de methode der stroboscopie het eerst op luchttrillingen toe, fotografeerde explosiegolven met behulp der „Schlierenmethode”. Daarnaast publiceerde hij een reeks onderzoekingen betreffende de physiologie der zintuigen, in het bijzonder oog en oor, en betreffende bewegingsgewaarwordingen. Ook schreef hij een aantal leerboeken. Met Poske redigeerde hij het *Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht*.

Zijn filosofische beschouwingen zijn vooral vervat in onderstaande werken, die in het vervolg zullen worden aangehaald met de daarachter gevoegde afkortingen :

Die Geschichte und die Wurzel des Satzes von der Erhaltung der Arbeit, 1872 (E. d. A.);

Die ökonomische Natur der physikalischen Forschung, 1882 (Ö. N. P. F.), opgenomen in *Populär-wissenschaftliche Vorlesungen*, 1896 (P. W. V.);

Die Mechanik in ihrer Entwicklung historisch-kritisch dargestellt, 1883 (Mechanik);

Über Umbildung und Anpassung im naturwissenschaftlichen Denken, 1883 (U. A. N. D.), opgenomen in P. W. V.;

Die Analyse der Empfindungen und das Verhältnis vom Physischen zum Psychischen, 1885 (A. d. E.);

Das Prinzip der Vergleichung in der Physik, 1894 (P. V. P.), opgenomen in P. W. V.;

Die Prinzipien der Wärmelehre historisch-kritisch entwickelt, 1896 (Wärmelehre);